Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ИЮНЬ 16
Пятница
1939 он
№ 136 (2776)
Сэн 10 мүнгэ

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Fabriiçna maarkiin nere soliin tyləə

Sverdloovoi neremzete, Leningraadska staankobaiguulgiin zavoodoi kollektiiv bolbol senlei hain Iniciatiiva gargaa: tere xadaa delxei deere hain, ynderşanartai produukciiji gargaxiin tyləə sorevnovaalxa gehen duradxaltaigaar, socialiis promiişlennostiiin byxii xydelmerilegşedte xandaa.

Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaani bolbol xydelmerişediiji, kolxoozniguudiiji, speciaiiistnuudiiji, slyyzaşçeneriiji ezelee. Oron bolbol tereenei rezylьtaaduudiiji, tovaarnuudai ba produuktnuudai ulam byri urgaza baigaa toodonь, xeden zuugaad predprijaatinuudaar plaanuudaa bolzorhoonь urid dyyrgelgede, byxii socialiis aradai azaxiin uragşaa xelbereşegyi debzeltede mederene.

Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete sorevnovaaniiin tyryyşyyd xadaa produukciin 'gansa le toojinь jixedxexe tuxai bişe, xarin terenei şanariijinь haizaruulxa tuxai anxarana, soveed patriooduud tiime le baixa johotoi. Manai oron bolbol ulasxoorondiin ekonomiiçeska sorevnovaaniiin areenade garaa, bidener xadaa ton bogonixon bolzorto, glaavna kapitaliis oronuudiiji ekonomiiçeska talaar xysexe ba xyseze urdanь oroxiiji ermelzeze, staalinska yrgen xargiigaar, uragşaa şangaar alxalanabdi. Aradzonoi dyyşede tovaarnuudai ba produuktnuudai yiledberiiin talaar, tovaarnuudai şanarai talaar, delxein byxii oronuudai urda teenь baixa geze—bidener bodono ba bidener eneeniiji tuilaxabdi! Paartiiin XVIII sjeezd bolbol „promiişlennostiiin byxii halbarinuudta produukciin şanariiji byxii xemzeegeerenь deeşelyylxe şuxala" geze, rezoliyyce soogoo zaahaniinь miil bişe.

Gebeş, manai olon predprijaatinuud deere, produukciin şanariiji haizaruulxiin tyləə bolьşeviig temesel mynəə xyrter yşəə exilegdeegyi. Toogoi xoinohoo orolsood, şanariiji xereglenegyi, muu şanar xadaa toogoi talaar zarim amzaltanuudiiji ygeide xyrgedeg tuxainь martanad. Xerbee maşiina bolbol saghaa urid eleşedeg haanь, oronoi xereglelnyydiiji xangalgada olon maşiina gargaşalagdaxa bolno. Zarim tovaarnuudai muu şanar xadaa promiişlennostьdo, oronoigoo eriltiiji, aradzonoigoo eriltiiji xangaxiinь berxeşeeltei bolgono.

Manai orondo, çaastna promiişlennostь xododoo likvidiirovelegdee, manaida yiledberilegdeze baigaa byxii jyyme xadaa soveed socialiis maarkiiji yyne. Soveed xynyyd bolbol socialiis zavoodoi maarkiin nere soliinь tyləə bolьşeviig orolдolgotoigoor temesexe johotoi.

Şanarai tyləə temesel xadaa aradai azaxiin byxii halbarinuudta jabuulagdaxa johotoi, uşaranь, nege produukciin muu şanaranь nygəə produukciin şanariiji muudxadag baina. Ynehe jixetei nyyrhen bolbol kooksiin şanariiji muudxana. Muu kooks xadaa şeremei şanariiji dooşoluulna, muu şerem—buladai şanariiji, muu bulad—prokaadiiji, muu prokaad xadaa metalliiçeska izdeelinenyydei şanariiji dooşoluulna. Iime muu kryygiiji eseslexe ba predprijaati byxenhəə ba xydelmerilegşe byxenhəə, texniiçeske ton erxim pokazaatelьnuudta, ton erxim standaartnuudta, ton deede soortnostьdo, ton erxim obrazeecyydte taaraxa produukciiji beledxexiijinь erixe xeregtei. Paartiiin XVIII sjeezd deere nyx. Mikojaan bolbol tedenerei zarim tovaarnuudanь, xiliin saanaxi tovaarnuudhaa muu baidagainь tyləə, xyngen promiişlennostiiin xydelmerilegşediiji eşeeze, pariizska ba loondonsko bişe, xarin moskoovsko ba leningraadska tovaarnuud bolbol egeel erxim baixiinь tula, tiimeer xexiijinь, promiişlennostiiin xydelmerilegşediiji uriaalhan baina. Xerbee şanariiji haizaruulxiin tyləə bolьşeviig johoor orolsoo haa, gologdolnuudii xegşediiji, əədegyi xydelmerilegşediiji, xarin tedener xadaa yşəəl ysəən bişe, eliryyldeg boloo haa, bidener eneeniişji tuilaxabdi.

Leningraadska nyxedyyd bolbol yiledberiiingəə plaanuudiiji ylyylen dyyrgexiin tyləə temesexe zuuraa, produukciin şanariiji niagtaar saxixiijinь, Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaanida xabaadagşadiiji bygediinь uriaalna. „Manai aldar soloto Xydelmerişen-Tariaaşadai Ulaan Aarmiiiji ba Ulaan Seregei Floodiiji ton erximeer zebsegzyylxiin tyləə—soveed egeel xolo buudadag buu zebsegyydei tyləə, egeel tyrgenəər jabadag xysen tyges taanknuud, samoliooduud ba koraablьnuudai tyləə—tedener bişene—sorevnovaalja. Maşiinabaiguulgiin xeden zuugaad zavooduud bolbol əəhediingəə staankanuudai, maşiinanuudai, instrymeentnyydei ba priboornuudai maarkiinь tyləə sorevnovaalag le; xeden zuugaad ba miangaad faabrikanuud bolbol soveed tkaanь, gutal xubsahan, oimhonuud, produuktnuud xadaa delxei deere egeel erxim baixiinь tyləə temeseg le".

(Ijyyniiin 11-ei „Praavdiin" tyryy bişeghee).

ULAAN-YDIIN GORODSKOI PARTIIINA AKTIIVAI SUGLAAN

Ijyyniiin 13-da orod draamiin teaatrta Ulaan-Yde goorodoi partiiina aktiivai suglaan bolbo. Suglaan deere Ulaan-Yde goorodoi Priigorodno, Centraalьna ba Zeleezno-doroozno raioonuudai paartiiin raikoomoi sekretaarьnuud, aimgyisedkoomuudai tyryylegşener, exin 'partorganizaacanuudai xytelberilegşed, kolxoozoi tyryylegşener, MTS-ei direektoı nyyd, zavkoomuudai tyryylegşener, bagşanar, vojeenne xydelmerilegşed ba kommuniistnuud-aktiviistnuud xabaadahan baina. Xamta 800 garan xynyyd xabaadaba.

Gorodskoi aktiiv bolbol suglaanai priziidiymde paartiiin oblastnoi ba gorodskoi komiteenyydei biyroogoi çleengyydiiji yegen hanalaar hungaba. Udaanь xelelsexe zyildəə oron, „BKP(b)-ein CK-gei maiska pleenymei itooguud tuxai" BKP(b)-ein OK ba Gorkoomoi sekretaarь nyxer Ignaatьjevta yge ygtebe.

Nyxer Ignaatьjev bolbol BKP(b)-ein CK-gei maiska pleenymei istoriiçeska togtoomzo tuxai, socialiis baiguulaltiin saaşanxi xeregei tula tereenei ugaa jixe udxa şanariiji aktiivta xeleze ygəə.

„Kolxoozuudai obşçeestvenne gazariiji yrilgehee xamagaalxa xemzeenyyd tuxai" BKP(b)-ein CK ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtool bolbol kolxoozuudiiji saaşadaa bexizyylxe tuxai paarti ba praviitelьstviin aguu jixe anxaralga bolno—geze nyx. Ignaatьjev medyylne.

Saaşanь nyx. Ignaatьjev bolbol urgasiin xuriaalgada beledxel ba xydəə azaxiin produuktnuudai beledxelnyyd tuxai, BKP(b)-ein dergedexi partiiina kontrooliiin komiissiiji formiirovalga tuxai, Azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte hungaltanuudiiji yngergelge tuxai BKP(b)-ein CK-gei pleenymei gargahan togtoomzonuud deere togtozo xelebe. Nyx. Ignaatьjev əəriingəə doklaadiiji dyyrgexedee BKP(b)-ein CK-gei maiska pleenymei togtoomzonuudiiji bejelyylxiin tyləə bolьşeviigşelen temesexiiji gorodskoi partiiina aktiivıiji uriaalba.

Doklaadai hyyleer preenide nyxed: Ivanoov, Belьgaajev, Cedeenov, Cerempiloon ba busad yge xelebed.

Aktiiv bolbol BKP(b)-ein CK-gei maiska pleenymei itooguud tuşaa togtoomzliji negen hanalaar abba.

SSSR-ei VERXOOVNO SOVEEDEI PREZIIDIYMEI

УKAAZ

Pozaarna komaandiin ulaanarmeic P. P. Koroolilliji şagnaxa tuxai

Tyimeriiji untaraaxa zuuraa, iniciatiiviiji ba erelxeg zorimgiiji xaruulhanainь tyləə Korooль Paavel Potaapoviçiiji „Otvaagai tyləə" medaaliaar şagnaxa.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei sekretaarь A. Goorkin.

Moskvaa, Kreemlь.
1939 onoi ijyyniiin 11.

RSFSR-ei VERXOOVNO SOVEEDEI PREZIIDIYMEI

УKAAZ

Xabaarovska xizaarai Niizne-Amuurska ooblastiiin Keerbinske raiooniiji, Poliina Osipeenkiin neremzete raioon bolgozo ba Keerbi poseloogiiji Poliina Osipeenkiin neremzete poseloog bolgon nereixe tuxai

Keerbinske raiooniiji Poliina Osipeenkiin neremzete raioon bolgozo ba Keerbi posioologiiji Poliina Osipeenkiin neremzete posioolog bolgon nereixe tuxai Xabaarovska xizaarai Niizne-Amuurska ooblastiiin, Keerbinske raioonoi xydelmerişedei, slyyzaşçenerei, kolxoozniguudai ba raioonno organizaacanuudai guiltiiji xangaxa.

RSFSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe A. BADAAJEV.

RSFSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei sekretaarь G. KOZLOOV.

1939 onoi ijyyniiin 10.

SSSR-ei VERXOOVNO SOVEEDEI PREZIIDIYMEI

УKAAZ

Soveed Sojuuzai Geroi V. K. Kokkinaakliiji ba M. X. Gordijeenkliiji şagnaxa tuxai

Moskvaa—Islaandi—Xoito Ameerika, buungyi geroiiçeska niidelgiiji bejelyylhenei tyləə ba eneende erelxeg zorimgoiji ba otvaagiiji xaruulhanainь tyləə Leeninei oordenoor ba „Otvaagai tyləə" medaaliaar şagnaxa:

1. Soveed Sojuuzai Geroi Kokkinaaki Vladiimir Konstantiinoviçiiji—„Moskvaa" samolioodoi ekipaaziin komandiir.
2. Gordiijeenko Mixaiil Xaritoonoviçiiji—„Moskvaa" samolioodoi ştuurman.
3. Nyxed V. K. Kokkinaakida ba M. X. Gordijeenkodo xori xorin miangan tyxerigei myngen şagnaliiji ygexe.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei sekretaarь A. GOORKIN.

Moskvaa, Kreemlь.
1939 onoi ijyyniiin 11.

SSSR-ei VERXOOVNO SOVEEDEI PREZIIDIYMEI

УKAAZ

Moskoovsko vojeenne aviacioonno-texniiçeske yçiiliçiiji şagnaxa tuxai

Moskoovko vojeenne aviacioonno-texniiçeske yçiilişçiin xorin zilei oiji temdeglelgede, VAY ba RKKA-gei teexnigyyd specialiistnuudiiji bojevoi ba politiiçeska beledxelei xeregte erxim amzaltanuudiiji tuilahanainь tyləə moskoovsko vojeenne aviacioonno-texniiçeske yçiilişçiiji „Ulaan tugai" oordenoor şagnaxa.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei sekretaarь A. GOORKIN.

Moskvaa, Kreemlь.
1939 onoi ijyyniiin 11.

Irkyydtske ba Çitiinske ooblastinuudtai sorevnovaanida tyryy huuri ezelje!

TYRYY KOLXOOZUUD PAAR XAXALALGIIJI DYYRGEBE

Tarbagatain aimagai tyryy kolxoozuud bolbol paar xaxalalgiin xydelmerinyydiiji dyyrgebe. „Kraasna zariaa" kolxooz (tyryylegeşenь nyxer Çebyynin) bolbol 1331 gektaar gazar xaxalba. Kiirovei neremzete kolxooz 523 gektaar paariiji beledxebe. Gexiin xazuugaar, N-Ziriimskiin selьsoveedei (tyryylegşenь nyxer Jefiimov) „Avangaard", „Kraasna znaami" kolxoozuud xadaa paar xaxalalgiiji boloşogyigəər udaaruulza baina. Ede kolxoozuudta paar beledxelgiinь plaan oroidoo 20 % dyyrgegdee. Ende, traaktornuudanь zarimdaa byxeli yderəərəə xydelmerilnegyi, eneende erid xemzeenyyd abtanagyi.

P. ŞEVÇEENKO.

TEEMPIINЬ XURDADXAXA

MUXAR-ŞIBER (Teleíoonoor abtaba). Muxar-Şiberei aimagai olonxi kolxoozuud bolbol paar xaxalalgiin xydelmerinyydiiji ton hula teempeteigeer jabuulza baina. Ijyyniiin 9-de, paar xaxalalgiinь plaan aimag dotoroo oroidoo 55,3% dyyrgegdee. Aimagai kolxoozuudaar ene xydelmeride şuxala anxaral tabigdanagyi. Eneende xysejəə [xysedəər, zybəər organizovaalnagyi. Traaktornuudanь muugaar remoontologdohon, goriuuçaar dutamag deerehee xede xeden yderəər xydelmerilnegyi. Gadna, texniiçeske kylьtyyrenyydei tarilga udaaruulagdaza, tahalduulagdaxiin ajuulda xyreze baina.

Ene, ynder deede urgasiiji xuriaalgada zaloog bolxo paar xaxalalgiin xydelmerinyydiiji oiriin ydernyydte dyyrgelge—aimagai xytelberilxii oorganuudai ba byxii kolxoozniguudai şuxala zoriigonuud myn. Ene uşarhaa ede xydelmerinyydiiji ton zybəər organizovaalxa ba byxii xysenyydee mobilizovaalxa xeregtei. Xydelmeriiin amzaltiiji gol tyleb şiidxexe ede ysloovinuudiiji baiguulhan deere durasagdahan kolxoozuudtai adali ysloovido baihan „Ryytь Leenina" g. m. kolxoozuud paaraigaa beledxelgiiji dyyrgeze şadaad baina.

BYDAZABAI.

SOCSOREVNOVAANIIIN AŞAAR

Xoriiin aimagai, Anaagai somonoi kolxoozuud bolbol ene zilei paar beledxelgiiji yngeregşe zileixihee nileed organizoovanoor jabuulza baina. Somonoi kolxoozuud xadaa xabarai tariigiiji sag soonь yngergehen baigaa. Ynendəə, tariigiin ba tereende xabaatai xydelmerinyydiiji sag soonь hain şanartaigaar dyyrgelgehee xydəə azaxiin zilei amzaltanuud duldiidadag. Tiime deerehee, mynəə ede kolxoozuud paar xaxalalgaa dyyrgeed baina.

Zdaanovai neremzete kolxooz bolbol 475 gektaar paar beledxexe plaantai aad, 466 gektaariiji beledxebe. „Ulaan Odon" (tyryylegşenь Bazarzabai), „Staalin zam" kolxoozuud paar beledxelgee myn le dyyrgee.

Ene somonoi tyryylegşe nyxer Sebegzaapov bolbol socialiis sorevnovaaniiiji brigaadanuud, kolxoozuudai ba kolxoozniguudai dunda yrgenəər delgeryylze, terenei xytelberiiiji xangadag baina. Eneenei aşaar, mynəə tus somonoi „Ulaan Odon kolxooz xadaa ybehe xuriaalgiin xydelmeride xysed beledxenxei.

DAM-ZAM.

Respyyblikiin aimaguudaar paar beledxelgiin jabasa tuxai

M E D E E

1939 on ijyynь 10.

Aimaguud	Paar beledxehenь proceenteer
Tynxenei	90,4
Biçyyrei	89,4
Xoriiin	85,3
Zediin	81,8
Zakaaminai	7[illegible],4
Ulaan-Ydiin	69,4
Zagarain	68,5
Xiaagtiin	63,2
Tarbagatain	61,7
Jaruuniin	58,8
M.-Şiberei	55,7
Bargazanai	55,6
Selengiin	53,7
Kabaanskiin	47,5
Xoito-Baigalai	33,1
Bauuntiin	—
Xamta	68,0

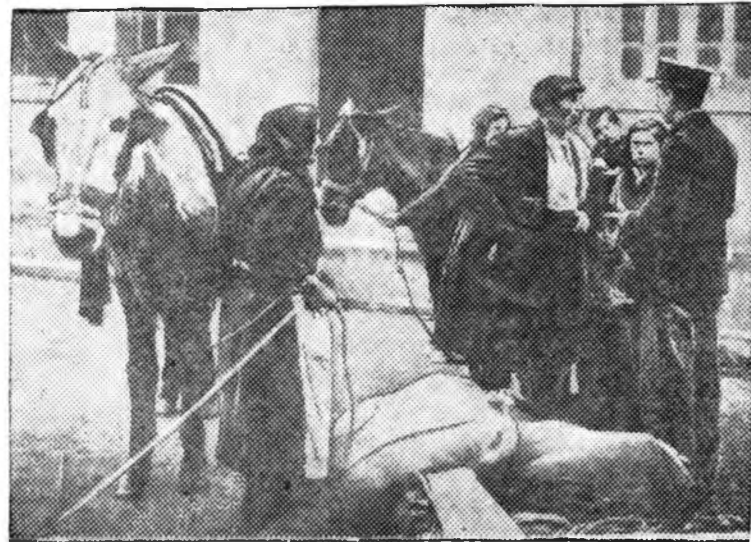
XILIIN SAANAHAA TELEGRAAMMANUUD

Çexo-slovaakidaxi soвiitida fraancuuzska xeвlelei ootkliguud

Pariiz, ijyyniiin 11(TASS). Çeeşske xynzonoi ton jixe duragyitelge tuxai Cexo-Slovaakihaa medeesene. Germaanska zasagaar, olontooto negzyylgenyyd xegdene. Naxoododo, niutagai ba germaanska poliicanuudtai tulasaldaanai yjede, çeeşske poliiciin aagent aluulba.

Incideentnyyd xadaa germaanska faşiistnuudaar organizovaalagdaba geze abiaanuud tarana.

Tabyi xadaa „Eevrte", Germaanida zasaguudai soveşçaani bolzo, tereen deere Germaaniiin proviincanuud Çeexi da Moraavida sonosxoxiin tula, Kladnoodoxi sobiitiiiji xereglexiiji şiidxebe geze—bişene.

Francuuzska zasag bolbol Ispaanihaa terjedegşedei maliiji kompiskovaalxa zaabari ygebe.
ZURAG DEERE: Francuuzska taamozemiin tyləəlegşedte terjedegşedhee maliinь buliaaza baina.

(Fotoxrooniko)

Danciigta faşiis sugluulga

Beerlin, ijyyniiin 10 (TASS). Germaanska ştyrmovoi otriaaduudai naçaalьnig Liyytcee bolbol ysegelder Danciigta jirehen ba danciigska faşiistnuudiiji xytelberilegşe Forsteeroor ugtagdahan baina. Forsteer bolbol amarşalgadaa, „Danciig xadaa hajaar germaanska bolxo" geze naiduulhan baina.

Ydeşe, zyyn Pryyssihee 6000 turmoviiguudiiji ba danciigska 2000 faşiistnuudiiji sugluulga bolbo.

TIAANЬCZIINDEXI POLOZEENI

Tokioo, ijyyniiin 12 (TASS). Japoonsko gazeedyydei medeesehenei johoor, ysegelder, Tianьc-ziinde, angliiiska ba francuuzska konceessiiin territoori deere, japoonsko reziideentnyydei zəəriiiji evakyaacalga dyyrehen baina. Ysegelder, japoonsko zasaguudai soveşçaani bolzo, tereen deere konceessiiin blokaadiiji ijyyniiin 15-da exilxe geze şiidxegdehen baina.

RIIMDE, SYPЬJEEREI XƏƏRELDƏƏN

Loondon, ijyyniiin 11 (TASS). Reiter aagenstviin medeesehenei johoor, ysegelder, fraankiin praviitelьstviin dotoodo xereegyydei miniistr xadaa Şiaano ba Myssaliinitai beseede xehen baina. Xəəreldəən bolbol Itaali ba Ispaaniiin xoorondo ekonomiiçeske soglaşeeniiiji batalalgada beledxexiin zoriigotoi baigaa geze bagsaagdana.

Xitaddaxi vojeenne jabuulganundta ZURAG DEERE: Xitad stydeentke bluudalgada huralsaza baina. (Fotoxrooniko).

Xitaddaxi vojeenne jabuulganuud

CENTRAALЬNA XITADTA

Xybei proviincada, xitadai çaastьnuud bolbol ijyyniiin 7-oi hyni Şaciihaa japooncuudiiji namnan gargaba.

Xynaanь proviinciin xoito zygte, Soczooygoi urda zygte buliaagdahan byxii poziicanuudanь xitadai çaastьnuudaar daxin ezelegdebe.

Xyanxee myrenhee xoişo, Neixyaan seektorte jixenyyd baildaanuud bolzo baina.

XOITO XITADTA

Şanьsii proviinciin baruun ba baruun-urda zygtenь baildaanuud yrgelzelheer baina. Czikooygoi urda zygte dobtolon orohon japoonsko koloonno xadaa 600 xynyydee geegeed suxariba. Liyliiniiin urda zygte jabuulga xeze baihan, japoonsko koloonno bolbol tereşelen suxariba. Ijyyniiin 6-da, japooncuud Çyntyyji buliaan abba. Xitaduud xadaa Tofoyçeenihee ba Tiymiiньhee japooncuudiiji namnan gargaba. Şanьsii proviinciin baruun-urda zygte xitaduud japooncuudiiji Pinlyyhee zailuulba.

Urda Xitadta xubilalta ygei.

Çynciindexi azaaidal

Çynciin, ijyyniiin 11 (TASS). Çynciinii garnizoonoi ştaab bolbol goorodhoo, grazdaanska aradzoniiji evakyiroveine.

Mynөө, Çynciinde 110 mian gan azahuugşad ylee. Hyylşiin xojor nedeeliinyydei torşo soo 140 miangan xynyyd evakyirovelegdee.

Zunai elyyrzyylgiin kampaanida beledxel

Ene zilde, manai Respyyblike dotor xamta 23950 xyyged pioneerske laagerьnuudta baxyygedei ploşçaadkanuudta baixa.

Xyygediiji hainaar ba kylьtyyrneer amaruulxa, elyyr bejeteigeer xymyyzyylxe jabadalda, zunai elyyrzyylxe kampaani xadaa ton jixe poliitiçeska udxaşanartai geze hainaar medebeş, zarim aimaguudai partiina, komsomoolьsko ba profsojuuza organizaacanuud bolbol ene kampaaniiji zişeete hainaar yngergexe xeregte ton bagaar anxaralaa tabihan deerehee, laagerьta beledxelei xydelmeri xangaltagyigeer jabuulhan raioonuud, manai Respyyblike dotor ysөөn bişe bii.

Zişeelxede: Biçyyrei aimagai xytelberiixii xydelmerişed xadaa laagerьta beledxelei xydelmeri erteenhee jabuulaagyi,өөrөө bytexe jabadalda naidaza huuhan deereheenь,zarim laageriiin tooçkanuudiinь mynөө xyrter belen boloodyi, xamta 40 kolxoozuudaar doogovor batalxa johotoi aad, main 29 xyrter 20 kolxoozuudaar doogovor batalagdaadyi baihan ba laageriiin naçaalьniguud xysed oldoogyi baina.

Ene zilde, Zagarain aimag soo 1155 xyyged pioneerske laagernuudta baixa johotoi aad, oroidoo 600 xyygediiji laagerьta xabaaduulxa geze baina, myn laageriiin naçaalьniguud ba vozaatanuud xysed tomilogdozo batalagdaadyi.

Laageraa produuktaar ba bişe xeregselnyydeer xangaxiin tylөө, kolxoozuudtai doogovor batalagdahan ba xyygedei baixa gernyyd belen bolboş myngen zөөrinь baga.

Muxar-Şiberei aimag, 6 laageriiin tooçkanuudta xamta 1025 xyygediiji xabaaduulxa aad, fagtiiçeska 600 xyyged xabaadaxa ba edeenei baixa ger bairanuud xysed remoontologdoogyi baina.

Laagerьnuudai eldeb xeregselnyydte gargaşalagdaxa xamta 15000 tyxerig myngen xeregtei aad,mynөө oroidoo 6 miangan tyxerigtei.

Laagerьta beledxelei xydelmeriiji tyrgedxexe ba haizaruulxa xeregte, tus aimagai partiina, komsomoolьsko ba soveed organizaacanuud ton bagaar hanalaa tabina.

Myn tereşelen, Prigoroodno r a i o o n (zunai elyyrzyylxe kampaaniiji yngergexe komissiin tyryylegşe nyxer Ponamorioov) bolbol pioneerske laagerьnuudiiji organizovaalxa xeregte, beledxeleinь xydelmeriiji xangaltatai gexeer bişe.

Zunai elyyrzyylxe kampaanida, dunda zergiin beledxeltei raioonuud tôô gebel, Tarbatain aimag soo 16 laageriiin tooçkanuud organizovaalagdaxa.

Ede laagerьnuudtanь 1290 xyyged baixa jym. Mynөө laageriiin naçaalьniguud ba vozaatanuud bygede tomilogdozo batalagdaxai. Myn xyygedei baixa ger bairanuud belen bolhon baina.

Myn tereşelen, Centraalьna raioon ba Xiaagtiin, Selengiin g. m. aimaguudta laagerьnuudai beledxel baragaar jabuulagdahan baina. Gebeş, byxii aimaguudta şaxuu jixe dutagdalnuudtai zyilnyyd bii. Jyyb gexede, plaanai johoor laagerьta baixa johotoi xyygediiji 100 proceent laagerьtanь xabaaduulxa negeş raioon ygei.

Gadna, mynөө xyrter laageriiin eldeb xeregselnyydte gargaşalagdaxa myngen sugluulagdaadyi baina.

Uşar iimehee, aimaguudai partiina ba soveed organizaacanuud xytelberiixii xydelmerişed, ene xeregte anxaralaa tabiza, oiriin sagta laagerьta beledxelei xydelmeriiji haizaruulxa şuxala.

Ž. G.

Kylьtyyrne baidaltai bolgoxo

Xori. Ulaan-Partizaanai somonoi, Kaarl Maarksai neremzete kolxooz organizovaalagdahaar niiecd yni bolboşji, mynөө xyrter kylьtyyrne hain baidaltai bolzo şadaagyi gebel alduu bolxogyi. Jyyb gexede, tus kolxoozoi 100 şaxuu yrxete ailnuud „Bulam" geze gazarta huudag.

Teed, ede kolxoozniguudai ger bairanuudiinь dutamag, ene myrөө zaaxanuud ba jixenxinь poolgyi, nege ailai bairanuud zaaxan ger soo xojor ailnuud baidag baina. Jyyn deerehee gernyydiinь dutamag bә? Ene kolxoozoi olon gernyydiinь „Xuurai" geze gazarta bii jym. Ede gernyydee „Bulam" geze gazartaa asarxiin tuxai xeden daxin, kolxoozniguudaingaa xamtiin suglaanda xelsedeg ba togtool abadag bolboş, ene togtooliinь saarhan deeree yledeg baina.

Baha, xyygedei jaasli baiguulagdaagyi deerehee, xeden xydelmerişedenь xyygedtee barigdaza gertee baidag.

Gadna, ene kolxoozoi kolxoozniguud xadaa mynөө xyrter usaadьba şadarai gazartai boloogyi. Eneen tuxai aimagai gazartariaalangai tahag medeze baigaad, jamarşji xemzee abanagyi.

Tereşelen, tus kolxoozdo agit-maassova xydelmeri ton muugaar tabigdanxai. Dam-Žam.

„Leenin ba Staalin aradai zuralgiin iskyysstvede" gehen viistavke A.S.Pyyşkinei neremzete myzeide neegdebe.

ZURAG DEERE: I. V. Staalin geze skylьptyyre.(Tarzeevskiiin xehen) (fotoxrooniko).

Xydelmeriөө hainaar jabuulna

Zediin aimagai, Derestein somonoi xysed bişe dunda hurguuliiin dergedexi osoaviaxiimai exin organizaaca bolbol oboroonno xydelmeriiji hainaar jabuulna.

Tus organizaaciin çleengyyd bulta şaxuu znaçkiistanuud bolonxoi. Myn, agaarai huralsal xodo yngergedeg.

Mynөө, byxii çleengyydiinь oboroonno xydelmeride byri aktiivnaar xandadag bolhon baina,

Zişeelbel, Derestein xysed bişe dunda hurguuliiin direektor nyxer A. D. Xabdaajev bolbol 16 huragşadiiji osoaviaxiimai çleende oruulhan ba edeneigee dunda oboroonno xydelmeri hainaar jabuulza, bygediijinь znaçkiistanuud bolgobo.

C. D. Ylzeetiin.

Olimpiaadada beledxeze baina

M.-Şiber. Sutain somonoi xysed bişd dunda hurguuliiin huragşad bolbol ijyyni hariin 20-noi yjeer, aimagai ceentr deere yngergexeөө baigaa, xyygedei olimpiaadada beledxelei xydelmeri hainaar jabuulza baina. Gebel: eldeb zyilei sportiivno noomernuudiiji ba duunuudiiji, uran şyleg, spektaakelь g. m. zyilnyydiiji nyxed Sardiinov ba Balaajev gegşedei udaridalgaar jabuulagdaza baina.

Şoidoonov.

Бухэсоюзна худөө ажахын выставкэдэ кандидат

Эрхим һаалиша

Селенгын аймагай Ноёхоной с/соведэй „Большевик" колхозой һаалиша-тугалша нvхэр Чагдурова Цырен-Долма Юндэндоржеевна болбол дvрбэн жэлэй дояркын стажтай байна. Цырен-Долма хадаа энэ торшо соо өөртөө даалгагдаһан vхэрнvvдһээ хамта 63 толгой тугалнуудые нэгэш хоролтогvйгөөр, бvтэн бvринөөр харууһалжа аваһан байна.

1938 ондо 1-2 генерацын семминтальска vvлтэрэй 13 толгой метис vхэрнvvдые даажа аваһан байгаа. Цырен-Долма хадаа даалгагдаһан эдэ vхэрнvvд бvриһөөн 2006 литр һv һаажа абаа.

Нvхэр Чагдуровагай хvдэлмэрилжэ байһан племенной фермэдэхи малнуудань бvхыдөө метиза цилагданхай. Нэгэ фvражна vнеэнынь 1937-38 онуудай торшо соо дунда жэшээгээр 1847 литр һv vгэдэг ба 6 һара болоогvй тугалнуудайнь шигнvvрэнь суткэ бvридэ 654 грааммаар нэмэдэг байгаа.

Һv һаалгынгаа талаар энэ фермэ хадаа республикэ дотороо эгээл vндэр показательтай байна.

Нvхэр Чагдурова vндэр показательнуудые яажа туйлааб гэбэл, эгээл тvрүүшээр хvдэлмэридөө vнэн сэхэ хандалгаараа энээниие туйлаа.

Цырен-Долма болбол даалгагдаһан vхэрнvvд бvхэнэйгөө илгаануудые шинжэжэ vзэдэг ба харюусалгатайгаар хандадаг байна.

Малнуудаа байра соонь сэбэр байлгалга ба хатуу журам —энэ хадаа Чагдуровагай хэзээдэ орхидоггvй гол заабаринууд мvн. Vхэрнvvдэйнь байранууд vдэртөө хоёр дахин, телятьнигуудань 3 дахин сэбэрлэгдэжэ байдаг байна. Малнуудые харууһалгын талаар зооветерннарна бvхы заабаринуудые наринаар сахидаг.

Малнуудаа vдэртөө гурба дахин эдеэлvvлдэг. Тэжээлэйнь рацион имэ—3-5 кгр. концентрат, 10-20 кгр. шэмэтэй тэжээлнvvд, 8-10 кгр. vбэһэ ба минеральна тэжээлнvvд. Малнуудань зунай vедэ отруби, обес, жмых г. м. концентрадуудаар эдеэлэгдэдэг байна.

Тэрээнэй даалгабарида байһан малнууд хадаа ходо һайн шадалтай байдаг.

Нvхэр Чагдурова хадаа тугаллаха vнеэдтээ эрхим условинуудые табижа, тэдэнэйгээ тугалнуудые өөрөө абадаг ба 6 һара хvсэтэрэнь харууһалдаг байна. Гараһан тугалнуу, даа полотенцээр аршажа абаад һайн дэбисхэртэй клеткэдэ оруулдаг юм.

Тугалнуудань гарһанһаа хойшо 10-15 хоноод байхадаа vдэрэй 4-5 дахин эхынгээ һөөр тэжээгдэдэг байна.

Зунай сагта тугалнуудань бvхэли vдэртөө сэбэр агаарта ябадаг. Тэдэниие уһалдаг ведронууд ходо сэбэр, угаагданхай байдаг.

Малнуудые харууһалгын талаар иимэ хандалгаараа нvхэр Чагдурова болбол нилээд ехэ опыдтой болһон ба бэшэ һаалишануудта туһалхые ехээр хvсэдэг байна. Тэдэ һаалишадань Цырен - Долматай соревнованида оролсожо, һv һаалгын талаар һайн показательнуудые туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ нvхэр Очирова нэгэ vнеэн бvриһөө 2403 литр, Цибикова 1946 литр хvртэр һv һаадаг болоо.

Эрхим һаалиша нvхэр Чагдурова болбол өөрынгөө эрхим, достойно хvдэлмэриин тvлөө колхозойнгоо правлениин эvгһөө жэл бури шагнагдадаг байна. ХЕПХЕЕВ.

Шэнэ номууд*)

ЛИТЕРАТУРНА СБОРНИК. Нэгэдэхи книга. (БМАССР-эй советскэ писательнуудай союзай орган). 79 хуудаһан. Тираж 5000. Сэн 1 тvх. 35 мунгэн.

Энэ сборник соо В. Лебедев-Кумач, Джамбул, Х. Намсараев, Б. Абидуев, Ж. Тумунов, Ц. Галсанов, Д. Дамдинов, Н. Балдано, А. Жаров, Ц. Цыдендамбаев, Г. Сороковиков ба бэшэ писательнуудай уран зохёолнуудые хэблэбэ.

АБИДУЕВ Б. Котии баатор. Баганаһанай vхибvvдэй уншаха бурят-монгол vлигэр. Зурагуудынь — хvдожник Ц. Сампиловай. 12 хуудаһан. Тираж 4000. Сэн 60 мvнгэн.

АНГУУДАЙ VБЭЛЖӨӨН. (Ород арадай сказка). Д. Дашиев оршуулба. 18 хуудаһан. Тираж 4000. Сэн 30 мvнгэн.

ЧУКОВСКИЙ К. Телефон. Ц. Галсанов оршуулба. 17 хуудаһан. Тираж 5000. Сэн 20 мvнгэн.

ГОНЧИКОВ Ж. ба ДУГАРОВ М. Эхин һургуулиин гурбадахи класста уншаха ном. III-дахи часть. Б. - М. АССР-эй гэгээрэлэй арадай комиссариадаар баталагдаба. 118 хуудаһан. Тираж 7000. Сэн 1-тvх. 10 мvнгэн.

ПАЛЕЙ И. ба ЭНГИНА Г. Грамотын һургуулинуудта уншаха тvрvvшын ном. Зурагаадахи хэблэлһээ оршуулга. Б.-М. АССР-эй гэгээрэлэй арадай комиссариадаар баталагдаба. 184 хуудаһан. Тираж 15000. Сэн 1 тvх. 20 мvнгэн

*) Эхиниинь vсэгэлдэрэй номерто.

SREDIZEEMNE DALAI

Ispaani, Fraanca, Itaali, Jygoslaavi, Greece, Albaani, Tyyrce, Siiri, Palestiina, Jegiiped, Liivi, Tyniis, Alziir, Marookko —ede xadaa Sredizeemne dalain poliitiçeske xilenyyd myn, Gibraltaaraar Atlaantikada ba Syeecke kanaalaar — Kraasna dalaida, Indiiske okeaanda, Tiiixi okeaanda oşodog, dalain ton jixe ba şuxala zamai erjenyyd deere baihan oronuud tiime baina.

Sredizeemne dalaigaar, Aanglihaa Iindide oşodog zam garana. Sredizeemne dalai bolbol Fraanciiji, terenei Aafrikadaxi koloniaalьna vladeeninyydhee tahaldag. Itaalida oşodog iimportiin glaavna çaastinь Sredizeemne dalaigaar abaaşagdadag jym. Sredizeemne ba Kraasna dalainuudaar, Itaaliiiaa terenei koloniaalьna vladeeninyydtee oşodog zamanь bii jym. Kraasna dalain erje deere baihan araabska Vostoogoi oronuudta oşoxiin tula,Syeecke kanaalaar jabaxa xeregtei. Esestee, Sredizeemne dalaigaar, Bliizni Vostoog deerexi, Tyyrcede oşohon zam gardag baina. Iraanska ba mossyylьske neeftь bolbol Sredizeemne dalaigaar zөөgdedeg.

Hajaxan „Sendei taaims" geze angliiska konservatiivna viijaatelьna gazeed bolbol Sredizeemne dalaidaxi probleeme xadaa 1939 onoi gol probleeme nyydei negenь bolxo gehen fraaziiji xelehen baina. Hyylei sagai torşo sooxi sobiitinuudai xyzgelte bolbol Sredizeemne dalai xadaa imperialis intereesyydei tulasaldaanai areenenь ynexeer bolbo, ene uhanai basseinedexi baidal byri sloozino ba xyşer xynde bolbo geze xaruulna. Ene xadaa Sredizeemne dalain baruunşji, tereşelen zyynşji taladanь nege xemzeegeer xabaadana.

Ispaanidaxi itaalo-germaanska interveence bolbol Sredizeemne dalaidaxi basseiniin baruun taliin strategiçeska orşom baidalda ton jixenyyd xubilaltanuudiiji oruulaa. Mynөө, antikominteernovske paakt gedegte negedehen Fraanko xadaa, Atlantiiçeska ba Sredizeemne dalaidaxi—ispaanska byxii erjenyydei dalain poortnuudiiji Itaali ba Germaaniiin medelde oruulxadanь—orşom baidal ysөө jixe xyşer xynde bolşohon baina. Kanaarska aralnuud deere germaanska viijaani bexiizebe gehen, Germaani xadaa dalain ba agaarai baazanuudiiji bii bolgobo gehen faaktnuudiiji tereşelen xaralsaxa xeregtei baina.

Aangli bolbol Sredizeemne dalain baruun talada, bodoto deeree, gansaxan le, dalain nege baazatai, nerelbel Gibraltaartai baina. Fraanca xadaa Sredizeemne dalain ene talada jixeşeg gazar ezelze baihanь ynen (francuuzska agaar-dalain baazanuud bolbol Koorsiko aral deere, Tyloondo, Marseelьde, Oraanida ba Biizertede baina). Itaali bolbol Sredizeemne dalain baruun talada, Saradiini aral deerexi baazanuudiiji өөringgөө medelde oruulhan ba tereşelen ispaanska poortnuud, Ispaanska Marookkiin ba Baleaarska aralnuudai poortnuud bolbol itaalo-germaanska interveenciin rezylьtaatda italьjaancanuudai garta oruulagdahan baina.

Sredizeemne dalain baruun tala xadaa zyynhee, ton nariixan Siciiliske proliivoor haladag baina. Boon miishee (afrikaanska erjede) Siciili aral xyrter zuun miilьhee xolo bolxogyi jym. Tereenhee gadna, proliiv oşohon zamai xaxadta, Siciiliske erjenyydhee 60 miilьde ba Tyniiske erjenyydhee 40 miilьde baihan, Itaalida xabaatai Panteleeri aral baidag. Ene aral bolbol hyylei sagta, Itaaliaar ton xyseteigeer bexizyylegdehen baina. „Taaims" bolbol aral xadaa baaza xemzeetei ba terenei gaavanьnuudiijinь bagaxan geze bataihaniinşji zyb daa. Zygөөr, aral deerenь, aerodroom bii, ene bolbol Sredizeemne dalain centraalьna çaastьdaxi angliiska ton şuxala baazada. Maalьta aralda ton dytexen baidag.

Itaali xadaa, Siciiliske proliivijji kontroliirovalza bolxo geze xendeşji oilgostoi baina. Ene uşar tuşaa, amerikaanska zurnaal „Foorein afeers" bişene: „Siciiliske proliiv deere komaandovalza, Itaali bolbol Sredizeemne dalaiji xojor bolgon tahalxa argatai ba Aangliiji, Sredizeemne dalaida xojor floodiiji barixada baatai bolgoxo baina: negenь— Gibraltaarada baziirovaldag, nygөөdenь Aleksandriida gy, aii Xaiiyyda baziirovaldag baixa. Өөhediingөө uhanuudta jabuulga xeze ba Messiinske proliiviiji yrgeneөr xeregleze, italьjaanska flood bolbol aviaciin demzelgede tyşegleed, өөringgөө proliivnuudiiji, ton jixe xysenyydee mobiilizovaalxiijinь baadxaza şadaxa baina".

Saaşaa, statьjaagai aavtor bolbol Aangliin ton jixe dalain xysenyydiiji, gansaxanşji, Sredizeemne dalaida bişe, xarin Atlaantikada ba Daalьna Vostoogto barixa baatai bolxodonь, Itaaliin polozeeni xyngedexe baina geze zaana.

Bidener bolbol Maalьta araliiji, Sredizeemne dalain centraalьna çaastьdaxi angliiska ton şuxala baazanuudai negenь geze, deere hanuulhan bainabdi. Tereenhee zyyn teişee, Famagyyst geze өөringgөө gansaxan poorttoi Kiipr aral baidag. Sredizeemne dalain zyyn taladaxi, angliiska ton jixe dalain baazanь xadaa Aleksandrii geze jegiipedske poort bolno. Maalьta aral xadaa mynөө, aviaciin xygzeextei daşaramduulan, urda urdiinxida oroxodoo byri jixe zanaxa baixadanь, Alesandriida şuxala udxaşanar olgogdono. Aangliin medeende, tereşelen Palestiinadaxi angliiska baaza—Xaifaa baidag Xaifaa bolbol mynөө yjede Iraakska neeftьproovodoi esesei pyynktenь bolno.

Itaali bolbol zyyn taladaa Baari, Brindiizi, Tarantoo baazanuudtai baina. Mynөө, tereenei medelde, tereegeer ezelegdehen Valoonna ba Duroccoo geze albaanska poortnuud baina. Tereenhee gadna afrikaanska erjenyyd deere, Liivide, Itaali bolbol Bengaazida ba Tobrykede baazanuudtai, Egeiske dalaida — Leroos ba Rodoos aralnuud deere baazanuudtai baina.

Xerbee Syeecke kanaaliiji xaazarxioo haa, Itaali bolbol Kraasna dalaihaa ba Aafrikadaxi өөringgөө vladeeninyydhee, tusagaarlan xelebel, Abissiiniihaa tahar şahan baixa bolno. Egeel, eneen deerehee Itaali bolbol өөringgөө Messay ba Assaaba baazanuuda ton jixe anxaralaa xanduuldag baina.

Xerbee, negen talahaa,Aangli ba Fraanciin dalain xysenyydiiji, nygөө talahaa—Itaali ba Germaaniiji sasuulbal,Aangli ba Fraanciin tala ylyylxe geze eli medegdene. Gebeşji, Itaali bolbol egeel olontooto podvoodno floodtoi, terenei sojuuznig Germaani xadaa tereşelen podvoodno loodkonuudiiji ton xyseteigeer, tusagaarlan xelebel, jabuulgiin ton jixe raadiustaigaar baiguulna.

Aangli ba Tyyrce bolbol xarilsan tuhalalsaxa tuxai udaan bolzortoi xelseenyydiiji bataixiin zoriilgoor xөөreldөөnyydee yrgelzelxe geze xelebe. Gebeşji, uridşalan xelegdehen xelseen bolbol xerbee Sredizeemne dalain basseinede, daindaxyrgeze bolxo agreessiin aaktnuudai bii bolxodonь, beje bejedee xariisan byxii talaaraa tuhalsaxiijinь uridşalan xaraalana.

Aanglo-tyreecke xelseen bolbol gansaxanşji Sredizeemne dalaidaxi zamuudiiji bişe, myn tereşelen Balkaanska xeden oronuudai zaviisime bişe baixiijinь ajuul doro tabixa gehen poliitikatai faşiis agreessornyydei dobtolgiiji tormoziixo gehen effektiivne hedelgiiji urdaa tabina.

Faşiis agreessornyydei eneende adali plaanuud bolbol, „itaalo-germaanska oosiiji" vojeenne neemei sojuuzda oruulga xadaa Aangli ba Fraanciin, Itaalitai xelsee xeze, tereniiji jamar negen şatada, germaanska sojuuznighaa „tahalxa" tuxai hedelgedenь xariuu bolgodohon uşarhaanь Sredizeemne dalain tylөө temesel xadaa ton xursaar urgan xygzexe geze geşşelne.

Aanglo germaanska dalain xelseenyydiiji ebdelge bolbol Aanglitai, dalain sopeerniçestviin ooblastьda, Germaaniiji halgaxa gehende zoriuulagdahan baina. Germaani xadaa jabuulgiin ene syleeji, Sredizeemne dalaida oroxo ba tende өөhediingөө poziicanuudiiji bexizyylgede xereglexe geze hedexenь hezeggyi baina.

Sredizeemne dalaidaxi polozeeniiin xursadal ba ene uhanai basseinede xiijaaniiji tylөө temesel bolbol xojordoxi imperialis dainai xygzelltiji xaruulna, demokratiiçeska dereavanuud gedegdegyydei gol ba bodoto intereesyydiijinь şangaar dairana.

Ja. Viiktoroy.

Харюусалгата редакторай орологшо Г. ДАШИЦЫРЕНОВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел — 7-55, Пром. отд. 5-07.

БМАССР-эй НКМП-эй типографи. Уполглавлит № 800